

RAADSVERGADERING d.d. 6 april 2017

Zaaknummer	Z-16-71636
Voorstelnummer	
Onderwerp	RKC-rapport -Burgerparticipatie, overheidsparticipatie en de rol van de raad-
Agendapunt	
Portefeuillehouder(s)	Frank Streng
Afdelingshoofd(en)	

Besluit

De raad van de gemeente Medemblik,

gelezen het bijbehorend rapport (PI-17-99388) van de rekenkamercommissie (RKC) d.d. 3 maart 2017;

gelet op artikel 185 Gemeentewet;

overwegende dat de RKC aan de raad rapporteert;

b e s l u i t

1. De conclusies van de RKC, genoemd in het rapport “Burgerparticipatie, overheidsparticipatie en de rol van de raad”, te onderschrijven;
2. De aanbevelingen van de RKC over te nemen;
3. Het college opdracht te geven om de raad voor 1 september 2017 een actieplan voor te leggen over hoe de aanbevelingen -in samenwerking met de raad- worden uitgevoerd en geïmplementeerd.
4. Een raadwerkgroep “Burgerparticipatie” in te stellen die samenwerkt met het college aan het opstellen van het actieplan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Medemblik, gehouden op 6 april 2017.

De griffier,

De voorzitter,

Ter besluitvorming

Onderwerp

Rapport Rekenkamercommissie -“Burgerparticipatie, overheidsparticipatie en de rol van de raad”

Aanleiding

De RKC heeft dit onderwerp, dat ook voorkomt in de landelijke top 10 van rekenkameronderzoeken, gekozen omdat burger- en overheidsparticipatie steeds belangrijker wordt bij verschillende beleidsterreinen. In de verschillende contacten die de rekenkamercommissie (RKC) heeft gehad zowel in Medemblik als Opmeer is de onderzoeksvraag beter in beeld gebracht. Het doel van dit onderzoek is, gezien de behoefte, om de gemeenteraden en de colleges handvatten te geven om burger- en overheidsparticipatie te bespreken en -als de raden dat willen- een volgende stap in te zetten. Centrale vraag is: in hoeverre zijn de belangrijkste randvoorwaarden ingevuld en wat is daarbij de rolverdeling tussen raad en college om burgerparticipatie bij beleid en initiatieven vanuit de samenleving in de gemeenten Medemblik en Opmeer tot een succes te maken?

Voorstel

1. De conclusies van de RKC, genoemd in het rapport “Burgerparticipatie, overheidsparticipatie en de rol van de raad”, te onderschrijven;
2. De aanbevelingen van de RKC over te nemen;
3. Het college opdracht te geven om de raad voor 1 september 2017 een actieplan voor te leggen over hoe de aanbevelingen -in samenwerking met de raad- worden uitgevoerd en geïmplementeerd.
4. Een raadwerkgroep “Burgerparticipatie” in te stellen die samenwerkt met het college aan het opstellen van het actieplan.

Beoogd resultaat

De werkzaamheden van de rekenkamercommissie dragen bij aan de controlerende en kaderstellende taak van de gemeenteraad ten aanzien van de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Het behalen van maatschappelijk resultaat blijkt ook uit de wijze waarop de raad de conclusies onderschrijft en de aanbevelingen overneemt. In dit geval zou een uitkomst van de behandeling kunnen zijn: dat in de toekomst de gemeenteraad (door de burgers gekozen om keuzen te maken) er over nadenkt of en in hoeverre burgers kunnen en mogen meebeslissen bij een vraagstuk dat voorligt. Of voor komt te liggen. En hoe burgers -die wat willen- in staat worden gesteld om een wens zelf mogelijk te maken.

De doelstelling van de rekenkamercommissie is, kortweg, het ten behoeve van de gemeenteraad toetsen van het functioneren van het bestuur en de organisatie van de gemeente, zodat het toekomstig functioneren kan worden verbeterd. Om deze rol te kunnen vervullen, verricht de rekenkamercommissie (onafhankelijk) onderzoek naar doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gevoerde beleid en beheer. De raad besluit op basis van de “Verordening op de Rekenkamercommissie Medemblik 2012” over dit door de RKC opgestelde raadsvoorstel inzake het onderzoeksrapport van de rekenkamercommissie.

Argumenten

Het rapport van de RKC is tot stand gekomen na uitvoerige documentstudie, interviews en onderzoek ter plaatse. Op basis van het onderzoek heeft de RKC conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan. Het onderzoek is ook uitgevoerd voor de gemeenteraad van Opmeer. Daarom is het rapport opgedeeld in algemene en in voor de afzonderlijke gemeenten specifieke conclusies en aanbevelingen.

De algemene conclusies in het kort:

1. Burger- en overheidsparticipatie zijn essentiële onderdelen ter versterking van de kwaliteit van het democratische proces. Voor raadsleden is bewustzijn nodig over wat belangrijker is: de inhoud (politiek) of het proces van het initiatief.
2. Burgerparticipatie is het betrekken van burgers bij overheidsbeleid. Dit verschilt van overheidsparticipatie, dat is het faciliteren van initiatieven van burgers.
3. Participatieve processen hebben andere doorlooptijden en vragen om een andere (vaak intensievere) manier van werken van college, raad en organisatie.
4. Invulling geven aan burgerparticipatie en zeker overheidsparticipatie is een proces van groeien, uitproberen en reflecteren. Gemeenten zijn hier op hun eigen manier mee bezig. Elke gemeente zit namelijk ook in een eigen ontwikkelingsfase.
5. De bestuursstijl en de rol van de gemeente zijn, los van politieke keuzes, bepalend hoe de invloed van de burger vorm krijgt. De raad heeft hierbij een belangrijke rol.

De algemene aanbevelingen in het kort:

1. **Aanbeveling.** Wees je er als raad van bewust dat burger en overheidsparticipatie onderdelen zijn van het totale democratisch proces. Plaats het gesprek dan ook in deze context
2. **Aanbeveling.** Maak nadrukkelijker onderscheid tussen burgerparticipatie (waarbij burgers invloed uitoefenen op het gemeentelijk beleid) en overheidsparticipatie (waarbij de gemeente omgaat met burgerinitiatieven). Beiden hebben hun eigen dynamiek met verschillende (rollen van) actoren, tijdsplanning en instrumenten.
3. **Aanbeveling.** Weeg de voordelen van participatieve processen (het versterken van de lokale democratie en de kwaliteit en gedragenheid van de besluitvorming) af tegen de nadelen (een langere doorlooptijd en, door de intensieve manier van werken, extra capaciteit van de organisatie). Dit betekent dat de raad zicht moet hebben op deze afweging²⁰ en op de uitvoering en terugkoppeling aan burgers.
4. **Aanbeveling.** Leer van andere gemeenten en/of ga in gesprek met raadsleden van andere gemeenten.
5. **Aanbeveling.** Daag elkaar als raadsleden regelmatig uit (tenminste jaarlijks) om naast het politieke debat ook te reflecteren op het functioneren van de eigen lokale democratie en de eigen rol van de gemeente daarbij, bijvoorbeeld door een speciale raadsconferentie met raadsleden hierover te organiseren.

De conclusies voor de gemeente Medemblik in het kort:

- 1) Het college en de organisatie hechten er belang aan om burgers te betrekken. In het coalitieakkoord en het recente programma leefbaarheid zijn forse ambities opgenomen.
- 2) Bij veel onderwerpen in het ruimtelijk, sociaal en economisch domein zijn afwegingen gemaakt t.a.v. burger- en overheidsparticipatie. Echter het ontbrak aan een zichtbaar, concreet, onder medewerkers bekend, actueel en goed afgebakend beleidskader voor burger- en overheidsparticipatie met een afwegingskader, duidelijke doelstellingen en een bijpassend instrumentarium.
- 3) De raad staat op afstand voor het bepalen van beleid op burger- en overheidsparticipatie, met het risico dat dit beleid instrumenteel wordt. De gemeenteraad reageert vooral op het college.
- 4) De doorwerking van de inbreng is slecht controleerbaar. In 2013 scoorde de tevredenheid van burger op invloed op het beleid onder het landelijk gemiddelde.

De aanbevelingen voor de gemeente Medemblik in het kort:

- 1) Bij conclusie 1 wordt de raad aanbevolen om de vraag te bespreken “Hoe realiseren we onze ambities op het gebied van burger- en overheidsparticipatie? Hoe kan de gemeente een rol innemen bij initiatieven die uit de samenleving komen, maar nog geen basis hebben in het gemeentelijk beleid?”

Deze vragen kunnen met behulp van de in het rapport genoemde handvatten worden uitgewerkt.

- 2) **Aanbeveling.** Maak ook gebruik van andere instrumenten van burgerparticipatie (naast de informatiebijeenkomsten) die ertoe bijdragen dat de ambitie van het college om burgers meer te betrekken verder gerealiseerd kan worden?
- 3) **Aanbeveling.** Versterk de vertegenwoordigende rol van de raad en maak deze zichtbaar. De raad heeft een aantal kansen om de rol van de raad te versterken, bijvoorbeeld bij het programma leefbaarheid en bij andere beleidsvelden.
- 4) **Aanbeveling.** Krijg meer zicht op het beoogde effect van participatie, door onderzoek en evaluatie. Gerichtte acties zijn dan beter mogelijk om de ambities te realiseren.

Voor de uitgewerkte conclusies en aanbevelingen verwijzen we u naar het rapport “Burgerparticipatie, overheidsparticipatie en de rol van de raad”.

Kanttekeningen

Uit het rapport spreekt dat de raad door het aannemen van amendementen en moties sturing kan geven aan het invullen van de aanbevelingen en de uitwerking door het college. Het ligt voor de hand dat raadsleden ook bij het opstellen van een actieplan sturing blijven geven aan de uitwerking van aanbevelingen die aan de raad zijn gericht. Voor de aanbevelingen -die van de raad zijn- zou een werkgroep Burgerparticipatie kunnen worden opgericht. De taak van die werkgroep is om samen met het college een actieplan te maken om de aanbevelingen uit te voeren. De leden van de raads werkgroep worden, zoals gebruikelijk, door het presidium aangewezen.

Financiën

NVT

Uitvoering/evaluatie

Na het raadsbesluit bespreekt het presidium wie er in de raads werkgroep “Burgerparticipatie” deel zal nemen. Het college kan in samenwerking met de raads werkgroep een actieplan voorbereiden om de aanbevelingen uit te gaan voeren.

Communicatie

Communicatie is een belangrijk onderdeel bij burgerparticipatie. In het plan actieplan moet hier verder aandacht aan worden besteed.

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief bij het verkennend onderzoek “Burgerparticipatie, overheidsparticipatie en de rol van de raad”
2. Rekenkamerrapport “Burgerparticipatie, overheidsparticipatie en de rol van de raad”
3. De handvatten bij “Burgerparticipatie, overheidsparticipatie en de rol van de raad”

Commissie

Behandeld in de commissie Bestuur en Middelen d.d. 16 maart 2017.
Behandeld in de raadsbrede commissie d.d. 23 maart 2017.